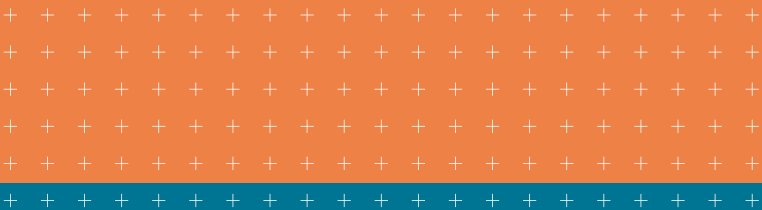

Utlandsföddas företagande i Sverige

Fakta & statistik

2010

Fler exemplar av broschyren kan beställas på
www.tillvaxtverket.se/publikationer

Beställningar och förfrågningar kan också göras till
Tillväxtverkets publikationsservice på telefon 08-681 92 98
mån–fre kl 09:00–11:00.

Har du frågor om Tillväxtverkets program
Företagare med utländsk bakgrund, kontakta:
Vukica Bosnjak, Tillväxtverket, telefon: 08-681 92 25,
e-post: vukica.bosnjak@tillvaxtverket.se

Den här broschyren kan även hämtas hem som pdf-fil
eller som en PowerPoint-presentation från
www.tillvaxtverket.se/foretagare_utlandsk_bakgrund

© Tillväxtverket
Stockholm, oktober 2010
Upplaga: 500 ex
Författare: Aurora Lewén
Produktion: Tillväxtverket
Form: Ordförrådet AB
Tryck: DanagårdLitho
Info 0216 Rev A
ISBN: 978-91-86341-66-4

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Personer som är födda utomlands kommer ofta från andra delar av Europa	6
Många småföretag i landet	6
Vad vet vi om utlandsfödda företagare och deras företag?	7
Vem är utrikes född och vem har utländsk bakgrund?	7
Utlandsfödda startar allt fler företag	8
Var sjunde företagare år 2009 var född utomlands	9
Antalet utlandsfödda företagare ökar	10
Vart nionde småföretag drivs av en person som är född utomlands	11
Utlandsfödda driver företag i lika hög uträkning som personer födda i Sverige	12
Sysselsättningsgraden skiljer sig åt då det gäller anställning, inte företagande	13
Färre kvinnor än män driver företag	15
Fler enskilda näringsverksamheter drivs av personer med utländsk bakgrund	16
Många företag i Handel och Hotell & restaurang	19
Alla driver företag inom Handeln	20
Bilaga 1 – Datamaterialet	22
Bilaga 2 – Branschindelning	25
Tillväxtverkets program för Företagare med utländsk bakgrund	26
Litteratur	27
Mer information	27

Sammanfattning

Cirka 7 700 nya företag startades av personer födda utomlands år 2008. Det är 14 procent, vart sjunde företag, av alla som startades det året.¹

Antalet företag som startas av utlandsfödda personer har ökat kraftigt under 2000-talet, från cirka 4 400 år 2001 till 7 700 år 2008, vilket är en ökning med 75 procent.

Antalet utlandsfödda företagare ökade från 60 800 år 2005 till 74 100 första kvartalet 2010. Det är en ökning med 22 procent.

Mellan 13 och 15 procent av alla företagare, var sjunde till var åttonde företagare, uppskattas vara födda utomlands. Gällande första kvartalet år 2010 uppskattades antalet företagare födda utomlands till 74 100.

Cirka 24 600 småföretag med en omsättning på minst 200 000 kronor per år drevs år 2008 av en person född utomlands. Dessa utgjorde 11 procent, vart nionde av alla småföretag.²

Statistik visar att personer som är födda utomlands har större problem att få fäste på arbetsmarknaden än personer som är födda i Sverige. Så ser det inte ut när det gäller företagandet. Sett i relation till sin andel av befolkningen är det lika vanligt bland kvinnor och män som är födda utomlands att driva företag som bland personer födda i Sverige. Ett undantag finns dock. När det gäller män i åldersgruppen 55–74 år är det vanligare bland män födda i Sverige att driva företag.

Företag som drivs av personer med utländsk bakgrund omsätter stora ekonomiska värden och sysselsätter många. År 2006 omsatte de nära 110 miljarder kronor, bidrog med drygt 35 miljarder kronor till BNP och gjorde en total vinst på 2,5 miljarder kronor.

Vanligast är att driva sitt företag som enskild näringsverksamhet. Det gäller både företagare med utländsk och svensk bakgrund. Vissa ekonomiska skillnader finns dock mellan företagarna. En större andel av företagarna med svensk bakgrund driver sina företag som aktiebolag.

¹ Jordbruk, skogsbruk och fiske samt fastighetsverksamhet ingår inte.

² Jordbruk, skogsbruk, fiske, finansiell- och fastighetsverksamhet ingår inte.

Aktiebolagen är genomsnittligt större än de enskilda näringsverksamheterna. Till en del har detta att göra med att fler utlandsfödda driver relativt nystartade företag.

Företagens ekonomi har också att göra med i vilken bransch de är verksamma. Utlandsföddas småföretag är oftast verksamma inom branscherna Handel samt Hotell & restaurang. Relativt vanliga branscher är också Kommunikationer och Kunskapsintensiva företagstjänster.

Handel är den totalt sett största småföretagsbranschen. Oavsett om det gäller företag som drivs av utlandsfödda eller svenskfödda, kvinnor eller män, drivs flest småföretag inom Handeln. Inom Hotell & restaurang är företag som drivs av utlandsfödda relativt sett vanligare än svenskföddas företag.

I branschen Personliga tjänster (främst hårvård) drivs oftast företagen av utlandsfödda och svenskfödda kvinnor. De flesta företagen inom Kommunikationer (främst taxi och lastbilstransportföretag) drivs av utlandsfödda och svenskfödda män.

Inledning

Företag som drivs av personer som är födda utomlands utgör en viktig ekonomisk resurs. Företagen bidrar till tillväxt i den svenska ekonomin och de sysselsätter många personer. Företagen kan också bidra med innovationer, ny kompetens och nya affärsidéer på marknaden. Enligt en tidigare studie kan personer som är födda utomlands ha särskilt stor betydelse för Sveriges utrikeshandel med ursprungsländerna.³ En annan studie visar att personer som är födda utomlands har bidragit med ett innovativt företagande inom den svenska livsmedelsindustrin och detaljhandeln.⁴ Dessutom utgör företagen en försörjning för företagaren själv.

³ Andreas Hatzigeorgiou (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, sid. 79–106.

⁴ Kalle Westberg (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, sid. 63–78.

Här visas antalet företagare som är födda utomlands, hur många företag de driver och hur många nya företag de startar. Dessutom ges fördelningar mellan kvinnor och män, ekonomiska fakta och branschfakta gällande företagen.

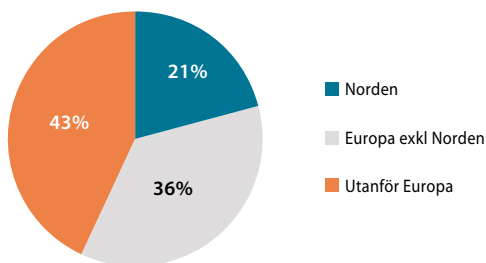
Personer som är födda utomlands kommer ofta från andra delar av Europa

De utlandsfödda företagarna utgör en blandad grupp med bakgrund i många olika länder. Som visas i figur 1, kommer den största gruppen av utlandsfödda från Europaområdet. 21 procent kommer från de nordiska grannländerna och 36 procent från övriga Europa. Resterande 43 procent utgörs av personer som har invandrat från övriga delar av världen.

Många småföretag i landet

Småföretagen är väldigt vanliga, både när det gäller företag som drivs av personer som är födda utomlands och personer födda i Sverige. Som småföretag räknas företag med 0–49 sysselsatta. Enligt SCB:s företagsregister utgör små-

FIGUR 1. GEOGRAFISKT URSPRUNG BLAND PERSONER FÖDDA UTOMLANDS ÅR 2008

Källa: SCB, Integration: Rapport 3, tabell 2.1, sid. 25

företagen 99 procent av det totala antalet företag.⁵ Ekonomiskt sett omfattar inte småföretagen en lika stor andel, men deras bidrag är ändå betydande. De sysselsätter 44 procent av arbetskraften, omsätter 39 procent av företagens samlade omsättning och bidrar med 42 procent till företagens samlade förädlingsvärde.⁶ Med förädlingsvärde menas det värde företaget skapar som går utöver kostnaden för att skapa det. Detta värde räknas som företagets bidrag till bruttonationalprodukten, BNP.

Vad vet vi om utlandsfödda företagare och deras företag?

I den ordinarie företagsstatistiken ges inte uppgifter om var företagaren är född eller om företagaren har utländsk eller svensk bakgrund. I broschyren presenteras därför resultat med grund i flera sinsemellan olika statistiska källor. En del av källorna gäller företagen, andra gäller personerna bakom företaget, alltså företagarna.⁷

Vem är utrikes född och vem har utländsk bakgrund?

Här presenteras främst statistik gällande företagare som är födda utomlands. Beroende på källa redovisas ibland uppgifter gällande företagare med utländsk bakgrund. Kategorin utländsk bakgrund inbegriper förutom de utlandsfödda företagarna också företagare födda i landet med två utlandsfödda föräldrar.⁸ En övervägande majoritet av företagarna med utländsk bakgrund, 86 procent, är dock även födda utomlands.⁹

⁵ SCB, Företagsdatabasen år 2009.

⁶ SCB, Företagens ekonomi år 2008. Innefattar näringsgrenssektionerna A-S, exkl. K och O.

⁷ Eftersom en företagare kan driva ett eller flera företag, själv eller tillsammans med andra, behöver inte andelen företag som drivs av personer födda utomlands stämma överrens med andelen utlandsfödda företagare. Vilka källor som används och hur det påverkar resultaten presenteras i bilaga 1 längst bak i broschyren.

⁸ I svensk liksom i internationell statistik används båda dessa indelningsgrunder, SCB, MIS 2002:3.

⁹ SCB, RAMS 2008.

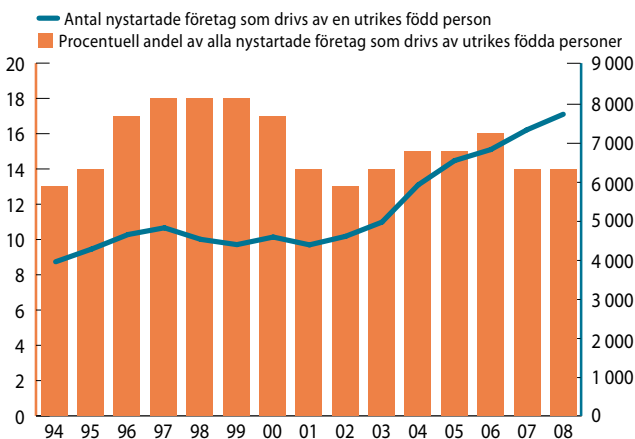
Utlandsfödda startar allt fler företag

År 2008 startades 14 procent av alla företag av personer som var födda utomlands. Det är vart sjunde nystartat företag.

Efter att ha legat relativt still under andra hälften av 1990-talet ökade antalet företag som startades av en utlandsfödd person under hela 2000-talet. År 2001 till år 2008 ökade deras antal med 75 procent, från cirka 4 400 till cirka 7 700. (Se vidare figur 2).

Det totala antalet företag som startas i landet har också växt kraftigt under samma tid. Andelen företag som startas av utlandsfödda har därför varit relativt konstant. Under 2000-talet drevs 13–16 procent av alla nystartade företag av en person född utomlands. Sannolikt såg det ut så även år 1994–2000. (De ovanligt höga procentalen år 1996–2000 och som syns i figur 2 beror troligen främst på att ett bortfall i materialet just dessa år snedvrider resultatet, och inte en reell förändring.)

FIGUR 2. ANTAL NYSTARTADE FÖRETAG SOM DRIVS AV EN PERSON SOM ÄR FÖDD UTOMLANDS OCH DERAS ANDEL AV ALLA NYSTARTADE FÖRETAG ÅR 1994–2008

Källa: Tillväxtanalys, Statistik över nystarter. Anmärkning: Jordbruk, skogsbruk och fiske samt fastighetsjänster ingår inte. Den högre procentuella nivån år 1996–2000 motsvarar sannolikt inte en reell ökning. Just dessa år fanns ett stort bortfall gällande ifall den som drev företaget var född utomlands eller född i Sverige. Också ökningen i antalet företag från år 2006 till 2007 beror åtminstone till en del på en förändrad metod i insamlingen av materialet, snarare än en verklig ökning av antalet nystartade företag. Metodförändringen fick till effekt att fler kortlivade företag än tidigare räknades med i statistiken.

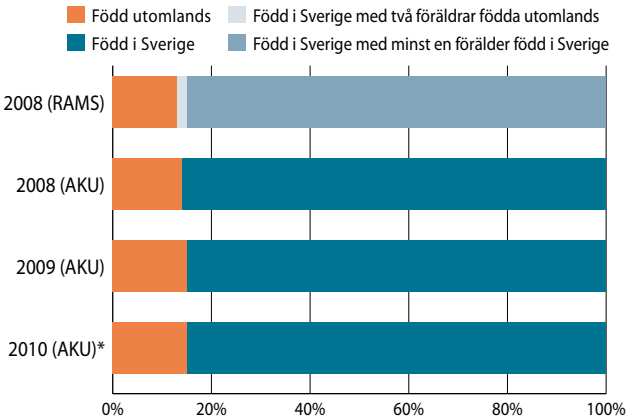
Var sjunde företagare år 2009 var född utomlands

År 2009 var 72 000 av landets företagare födda utomlands. Preliminära siffror för år 2010 (första kvartalet av 2010) visar att 74 100 företagare är födda utomlands.¹⁰

Antalet personer som är födda utomlands och som driver företag skattas något olika i skilda källor, främst beroende på att definitionen av ”företagare” ser lite olika ut. Andelen företagare födda utomlands av alla företagare ligger dock på ungefär samma nivå, mellan 13 och 15 procent, vilket motsvarar var sjunde till var åttonde företagare.

I registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) uppgick antalet utrikes födda företagare till 53 760 senast tillgängliga år i statistiken, år 2008. Deras andel av hela företagargruppen uppgick till 13 procent. Enligt Arbetskraftsundersökningen (AKU) samma år uppskattades antalet företagare födda utomlands till 68 300, och deras andel av hela företagargruppen till 14 procent. Se vidare figur 3.¹¹

FIGUR 3. ANDEL AV FÖRETAGARNA SOM ÄR FÖDDA UTOMLANDS OCH FÖDDA I SVERIGE ÅR 2008–2010

Källa: SCB, AKU år 2008–2010 och SCB, RAMS år 2008.

Anmärkning: *siffrorna för år 2010 gäller endast första kvartalet.

¹⁰ Notera att detta främst men inte enbart gäller företagare som driver småföretag. Större företag har ofta en ägarstruktur och styrning som gör att det inte går att urskilja en företagare. När det går att urskilja en företagare i de större företagen tas de dock med här. Se bilaga 1 för en utförligare redovisning av källorna.

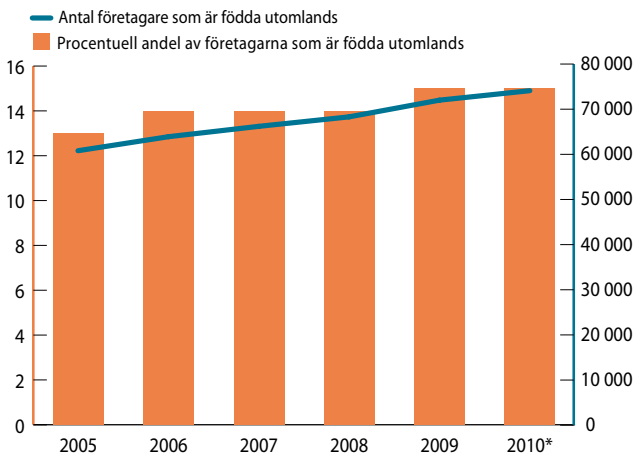
¹¹ Se bilaga 1 för en utförligare redovisning av källorna.

Antalet utlandsfödda företagare ökar

Antalet utlandsfödda företagare ökade från cirka 60 800 år 2005 till cirka 74 100 första kvartalet år 2010, vilket var en ökning med 22 procent.

Ökningen av antalet företagare som är födda utomlands följer ett bredare mönster. Antalet företagare har ökat i alla kategorier. Därför har andelen utlandsfödda företagare av det totala antalet företagare endast ökat svagt, från 13 procent av företagarna år 2005 till 15 procent år 2009. (Se figur 4). Någon tydlig förändring med anledning av lågkonjunkturen som började märkas i slutet av 2008 och under 2009 med bland annat negativ tillväxt syns inte i utvecklingen av vare sig antalet eller andelen utlandsfödda företagare.

FIGUR 4. ANTAL FÖRETAGARE SOM ÄR FÖDDA UTMOLANDS OCH DERAS ANDEL AV ALLA FÖRETAGARE ÅR 2005–2010

Källa: SCB, AKU. Anmärkning: gäller företagare i åldrarna 15–74 år.

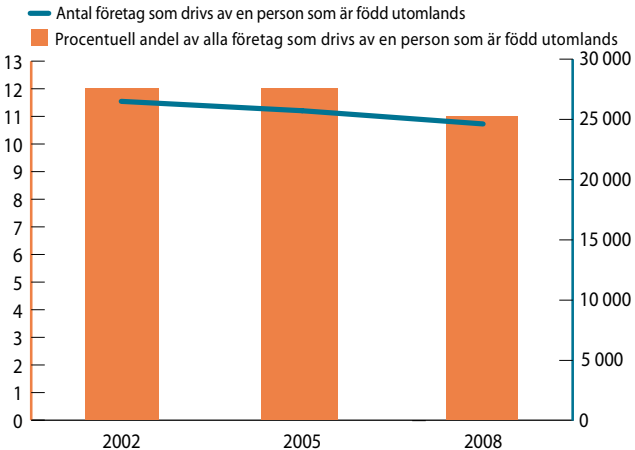
*Gäller första kvartalet 2010.

Vart nionde småföretag drivs av en person som är född utomlands

Antalet småföretag (0–49 sysselsatta) som kan räknas som relativt aktiva då de har en nettoomsättning per år på 200 000 kronor eller mer och som drivs av en person som är född utomlands utgjorde år 2008 11 procent av alla småföretag i samma kategori, alltså vart nionde företag.

En svag minskning har skett både i antalet företag som drivs av personer födda utomlands och i deras andel av alla aktiva småföretag mellan år 2002 och 2008. Andelen småföretag som drivs av utlandsfödda minskade från 12 till 11 procent. Det är en ytterst svag förändring, men parallellt har även företagens antal minskat. Antalet aktiva småföretag som drevs av en person född utomlands uppskattades uppgå till cirka 26 500 år 2002 och cirka 24 600 år 2008. (Se figur 5).

FIGUR 5. ANTAL SMÅFÖRETAG SOM DRIVS AV EN PERSON SOM ÄR FÖDD UTOMLANDS SAMT DERAS ANDEL AV ALLA SMÅFÖRETAG

Källa: Tillväxtverket och SCB, Företagens villkor och verklighet 2002, 2005 och 2008.
Anmärkning: Gäller småföretag (0–49 sysselsatta) med en årsomsättning på 200 000 kronor eller mer. Jordbruk, skogsbruk, fiske, finansiell- och fastighetsverksamhet ingår inte, inte heller företag med koncerntillhörighet.

Eftersom antalet företag som startas av utlandsfödda ökar (tidigare figur 2) och även antalet utlandsfödda företagare ökar (tidigare figur 4) speglar resultaten i figur 5 inte en generell minskning, snarare minskar antalet företag som drivs av utlandsfödda i just denna storleksklass. Inte heller svenskföddas företag i den här storleksklassen har ökat, deras antal har stått relativt still. Sannolikt är det så att flera av de nystartade företagen inte hade en omsättning som översteg 200 000 kronor då den här undersökningen gjordes, och därför inte räknas.¹²

Utlandsfödda driver företag i lika hög uträkning som personer födda i Sverige

Andelen företag som drivs av personer som är födda utomlands bör förstås sättas i relation till andelen personer som är födda utomlands av hela befolkningen.

Det är vanligt att starta företag lite senare i livet. Därför är genomsnittsåldern bland företagare högre än i den övriga sysselsatta befolkningen. Eftersom åldersfördelningen gällande de som är födda utomlands ser annorlunda ut än den gör för personer födda i Sverige, bland annat är genomsnittsåldern lägre bland de som är födda utomlands, presenteras statistiken uppdelad på åldersgrupper.¹³

I figur 6 visas att andelen företagare i den utlandsfödda befolkningen är densamma som andelen företagare i den svenskfödda befolkningen med ett undantag. I åldersgruppen 55–74 år är det något vanligare bland personer födda i Sverige att driva företag. 9 procent av den inrikes födda befolkningen och 5 procent av den utrikes födda befolkningen i åldersgruppen 55–74 år är företagare. Skillnaden i den äldsta åldersgruppen får genomslag i siffrorna när alla åldrar räknas tillsammans, dock endast som en liten skillnad på en procentenhet, 6 procent av den utlandsfödda befolkningen i åldrarna 15–74 och 7 procent av den svenskfödda befolkningen i åldrarna 15–74 år är företagare.

¹² Undersökningen Företagens villkor och verklighets omsättningsgräns på 200 000 kronor baseras på uppgifter gällande år 2006.

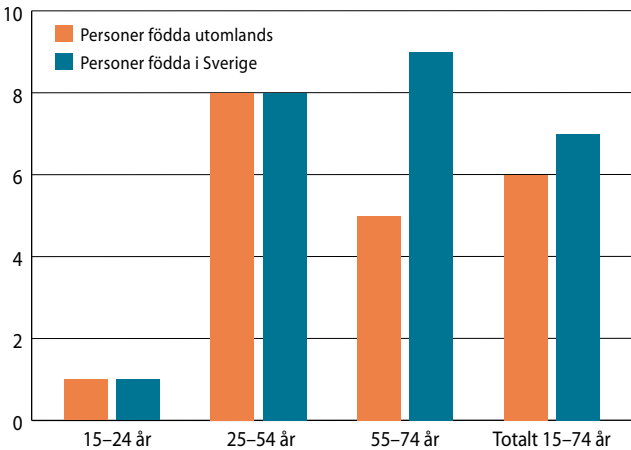
¹³ Åldersstrukturen för utrikes födda beskrivs närmare i SCB, Integration: Rapport 3, sid. 22–24.

Troligen är det relativt många så kallade passiva egenföretagare som syns i den högre andelen företagare bland personer födda i Sverige i åldersgruppen 55–75 år. Företagare som ägnar mindre tid än en tredjedel av normal heltid definieras som passiva egenföretagare. Dessa räknas här som företagare så länge företagandet är deras huvudsakliga sysselsättning. I tidigare forskning har visats att gruppen passiva egenföretagare är relativt stor, en dryg tiondel av alla företagare, och domineras av personer som fyllt 65 år. Personer med svensk bakgrund är överrepresenterade bland de passiva egenföretagarna.¹⁴

Sysselsättningsgraden skiljer sig åt då det gäller anställning, inte företagande

Ofta studeras andelen företagare av de sysselsatta och inte av hela befolkningen. Då har det ibland sagts att det är vanligare bland utlandsfödda att vara företagare än bland personer födda i Sverige. Som visas nedan (figur 6) är

FIGUR 6. ANDEL FÖRETAGARE AV ALLA UTLANDSFÖDDA OCH SVENSKFÖDDA PERSONER ÅR 2009 (%)

Källa: SCB, AKU.

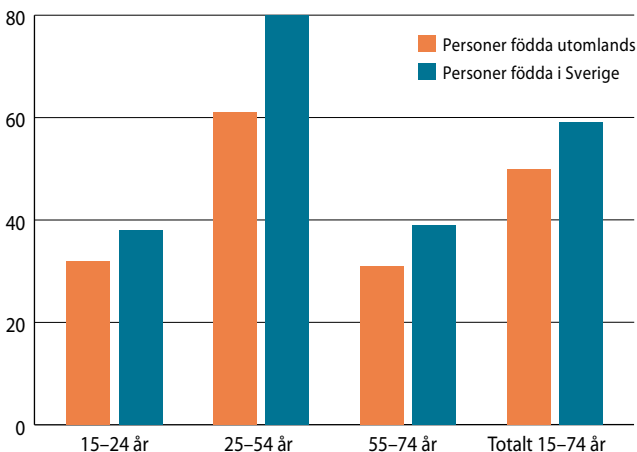
¹⁴ Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, sid. 113–114.

det dock ingen större skillnad mellan personer som är födda utomlands och personer födda i Sverige när det gäller att driva företag.

Istället är det anställningsförhållandena som skiljer sig åt. I figur 7 visas hur stor andel av den utlandsfödda och den svenskfödda delen av befolkningen som är anställda. 50 procent av den utlandsfödda befolkningen i åldrarna 15–74 år har en anställning. Motsvarande siffra för den svenskfödda delen av befolkningen är 59 procent. Särskilt stor är skillnaden i åldersgruppen 25–54 år där 61 procent av den utrikes födda befolkningen och 80 procent av den inrikes födda befolkningen är anställda.

En tydligare beskrivning av sysselsättningen är därför att det är lika vanligt bland personer födda utomlands som bland personer födda i Sverige att driva företag, men det är mindre vanligt bland personer som är födda utomlands att ha en anställning, och det är detta som ger utslag när gruppen utlandsfödda sysselsatta jämförs med svenskfödda sysselsatta.

FIGUR 7. ANDEL ANSTÄLLDA AV ALLA UTLANDSFÖDDA OCH SVENSKFÖDDA PERSONER ÅR 2009 (%)

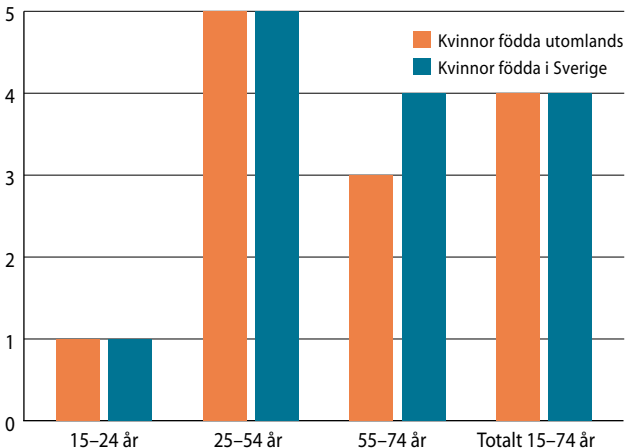
Källa: SCB, AKU.

Färre kvinnor än män driver företag

Ett generellt mönster, som både gäller företag som drivs av personer som är födda utomlands och personer som är födda i Sverige är att färre företag drivs av kvinnor än av män. Skillnaderna i kvinnors och mäns företagande speglar könsskillnader som finns i samhället i stort, bland annat arbetsmarknadens könsuppdelning.¹⁵ Mönstret att färre kvinnor än män driver företag är inte heller unikt för Sverige, utan återfinns i till exempel samtliga länder inom EU, även om skillnaderna varierar mellan olika länder.¹⁶

I figur 8 jämförs andelen utlandsfödda kvinnor som driver företag med andelen svenskfödda kvinnor som driver företag. Endast en liten skillnad på en procentenhet syns i åldersgruppen 55–74 år. Denna skillnad är dock så liten att den inte märks då alla åldrar räknas samman. 4 procent av kvinnorna som är födda utomlands liksom 4 procent av kvinnorna födda i Sverige driver företag.

FIGUR 8. ANDEL FÖRETAGARE AV ALLA UTLANDSFÖDDA OCH SVENSKFÖDDA KVINNOR ÅR 2009 (%)

Källa: SCB, AKU.

¹⁵ Nuteks rapport B 2003:7, särskilt sid. 16–18.

¹⁶ Nuteks Årsbok 2009, sid. 52–53.

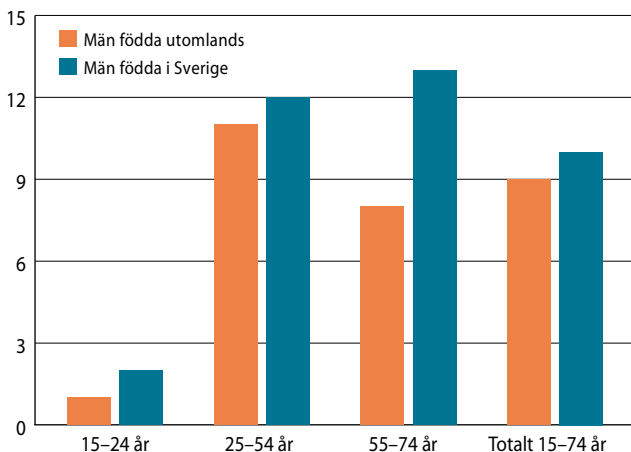
I figur 9 visas andelen företagare bland de utlandsfödda och svenskfödda männen. En viss skillnad syns när det gäller män i åldersgruppen 55–74. Där är andelen företagare något lägre bland män födda utomlands än den är bland män födda i Sverige. 8 procent av männen födda utomlands i åldersgruppen 55–74 år driver företag. Motsvarande siffra för män födda i Sverige är 13 procent. Den skillnad i företagandelen som syns när kvinnor och män räknas samman gällande åldersgruppen 55–74 år (se tidigare figur 6) gäller med andra ord främst männen.

Små skillnader på en procentenhet vardera finns också i övriga åldersgrupper. Det handlar dock om så relativt få män att det inte påverkar fördelningen mellan utlandsfödda och svenskfödda företagare då kvinnor och män räknas samman (tidigare figur 6).

Fler enskilda näringsverksamheter drivs av personer med utländsk bakgrund

Företag som drivs av personer med utländsk bakgrund har stor ekonomisk betydelse. I det här avsnittet redovisas

FIGUR 9. ANDEL FÖRETAGARE AV ALLA UTLANDSFÖDDA OCH SVENSKFÖDDA MÄN ÅR 2009 (%)

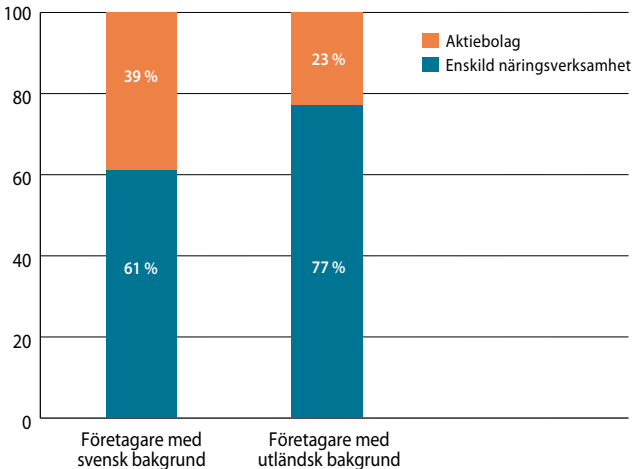

Källa: SCB, AKU.

ekonomiska företagsdata gällande företagare med utländsk bakgrund. I definitionen av utländsk bakgrund inbegrips både personer som är födda utomlands och personer födda i Sverige, vilka har två föräldrar som är födda utomlands. Företag som drivs av personer med utländsk bakgrund omsatte år 2006 nära 110 miljarder kronor, bidrog med drygt 35 miljarder kronor i förädlingsvärde och gjorde en total vinst på 2,5 miljarder kronor. (Med förädlingsvärde menas det värde företaget skapar som går utöver kostnaden för att skapa det. Detta värde räknas som företagsvärdet till bruttonationalprodukten.)¹⁷

De allra flesta företagare, både företagare med utländsk bakgrund och svensk bakgrund, driver sina företag som enskilda näringsverksamheter. Relativt vanligt är också att driva sitt företag i aktiebolagsform. 77 procent av

FIGUR 10. ANDEL AV FÖRETAGARNA SOM ÅR 2008 DRIVER SINA FÖRETAG SOM ENSKILDA NÄRINGSVERKSAMHETER OCH AKTIEBOLAG. (%)

Källa: SCB, LISA.

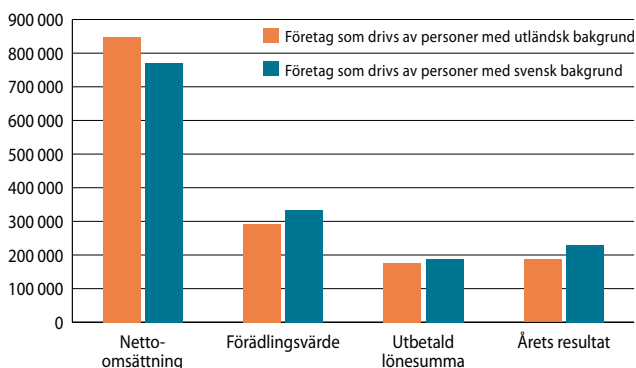
¹⁷ Faktaunderlaget i avsnittet bygger till stor del på Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*. Uppgifter om totala ekonomiska värden gällande företag som drivs av personer med utländsk bakgrund, sid. 110. Data gäller de fall där det är möjligt att urskilja en företagare till vilken företagsdata kan knytas, och därmed främst men inte enbart småföretag. Se vidare bilagan för en utförligare redovisning av källorna.

företagarna med utländsk bakgrund driver sina företag som enskilda näringsverksamheter och 23 procent i aktiefbolagsform. En större andel av företagen med svensk bakgrund driver aktiefbolag, 61 procent driver enskilda näringsverksamheter och 39 procent aktiefbolag. (Se figur 10). Till en del har detta att göra med att en större andel företagare med utländsk bakgrund driver relativt nystartade företag. Nystartade företag drivs oftare som enskilda näringsverksamheter.

Enskilda näringsverksamheter och aktiefbolag skiljer sig mycket åt i ekonomiskt hänseende. Aktiefbolag är avsevärt större än enskilda näringsverksamheter. Den genomsnittliga omsättningen i enskilda näringsverksamheter är cirka 800 000 kronor. (Se figur 11). I aktiefbolag ligger den genomsnittliga omsättningen på mellan 5 och 6 miljoner kronor (figur 12).

Också då det gäller genomsnittligt antal sysselsatta går det att se att aktiefbolagen är större än de enskilda näringsverksamheterna. I enskilda näringsverksamheter år 2006 var det genomsnittliga antalet sysselsatta 1,3 i företag som drevs av personer med utländsk bakgrund och 1,2 i företag som drevs av personer med svensk bakgrund. I aktiefbolagen sysselsattes i snitt 4,1 personer i företag som drevs av

FIGUR 11. EKONOMISKA DATA FÖR ENSKILDA NÄRINGSVERKSAMHETER ÅR 2006. GENOMSnitt FÖR FÖRETAGEN (KR)

Källa: Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, tabell 1, sid. 111.

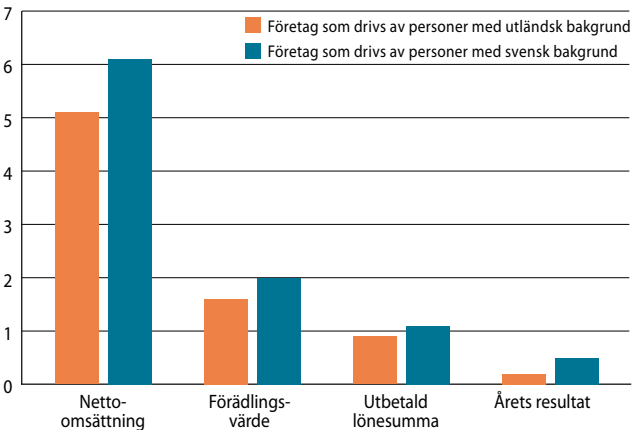
personer med utländsk bakgrund och 4,4 personer i företag som drevs av personer med svensk bakgrund.¹⁸

Som visas i figur 11 och 12 ligger förädlingsvärde, lönesumma och årsresultat genomsnittligt något lägre i företag som drivs av personer med utländsk bakgrund. Ekonomiska förhållanden hänger till en del ihop med vilken bransch företaget är verksamt inom. I olika branscher råder skilda ekonomiska förutsättningar bland annat gällande företagsstorlek och lönsamhet. I nästa avsnitt redovisas vilka branscher utlandsfödda och svenskfödda driver småföretag i.

Många företag i Handel och Hotell & restaurang

Flest småföretag som drivs av personer födda utomlands fanns år 2008 inom Handeln. Här avses småföretag (0–49 sysselsatta) som kan räknas som relativt aktiva då de har en årsomsättning som överstiger 200 000 kronor.

FIGUR 12. EKONOMISKA DATA FÖR AKTIEBOLAG ÅR 2006. GENOMSnitt FÖR FÖRETAGEN (MNKR)

Källa: Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, tabell 2, sid. 112.

¹⁸ Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, tabell 1 och 2, sid. 111–112. Uppgifterna gäller genomsnittligt antal sysselsatta i november år 2006.

Hotell & restaurang är också en bransch där många företag som drivs av utlandsfödda verkar. (Se vidare figur 13).

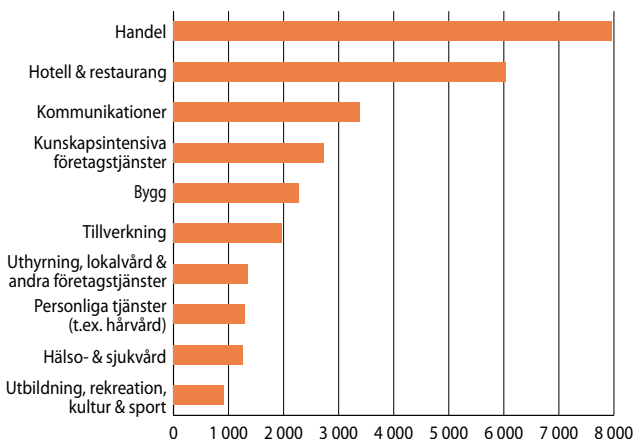
Relativt stora branscher är Kommunikationer, där många av företagen gäller taxiverksamhet, och Kunskapsintensiva företagstjänster. De vanligaste näringsgrenarna bland utlandsföddas företag i branschen Kunskapsintensiva företagstjänster är konsultverksamhet gällande datorprogram, teknik och organisation samt reklambyråer.

Alla driver företag inom Handeln

Flest småföretag totalt sett är verksamma inom Handeln. Det är den vanligaste branschen att driva småföretag i för alla grupper, utlandsfödda som svenskfödda, kvinnor som män. Andelen företag som drivs av utlandsfödda inom Handeln, 13 procent, motsvarar på ett ungefär utlandsföddas andel av det totala småföretagandet, vilken uppgår till 11 procent (se figur 14).

Företag som drivs av personer födda utomlands återfinns i alla branscher och näringsverksamheter. I vissa fall

FIGUR 13. UTLANDSFÖDDAS SMÅFÖRETAG BRANSCHVIS ÅR 2008

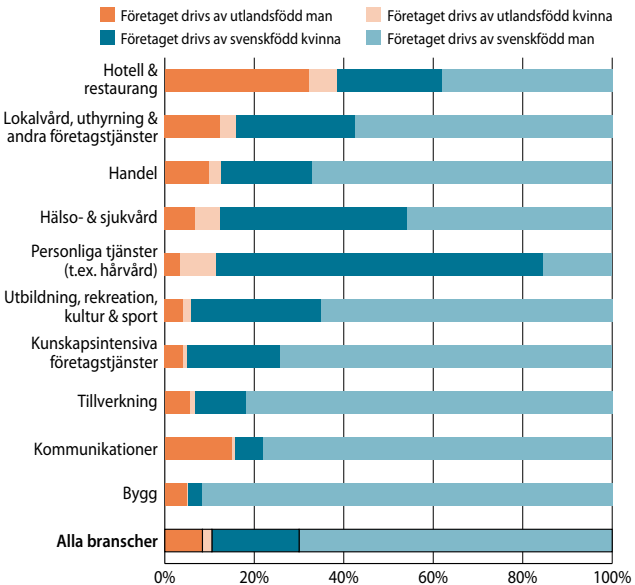

Källa: SCB och Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet. Anmärkning: Gäller småföretag (0–49 sysselsatta) med en årsomsättning på 200 000 kronor eller mer. Jordbruk, skogsbruk, fiske, finansiell- och fastighetsverksamhet ingår inte. I bilaga 2 redovisas vilka näringsgrenar som ingår i respektive bransch enligt näringsgrensindelningen SNI 2002.

finns dock skillnader mellan utlandsfödda och svenskfödda företagare. Också när det gäller företag som drivs av kvinnor och män finns i vissa fall branschvisa skillnader mellan grupperna.

I figur 14 visas att en relativt hög andel av småföretagen i Hotell & restaurangbranschen, 38 procent, drivs av utlandsfödda kvinnor och män. Bland kvinnor, utlandsfödda och svenskfödda, är det vanligt att driva företag i branschen Personliga tjänster, vilken främst utgörs av hårfri-sörer. 81 procent av småföretagen inom Personliga tjänster drivs av kvinnor. Bland utlandsfödda och svenskfödda män är det istället vanligare att driva företag inom Kommunikationer. 93 procent av företagen inom Kommunikationer (främst lastbilstransporter och taxi) drivs av män.

FIGUR 14. BRANSCHVIS JÄMFÖRELSE AV SMÅFÖRETAGEN ÅR 2008 MED AVSEENDE PÅ OM FÖRETAGET DRIVS AV EN KVINNA ELLER MAN OCH OM DENNA ÄR UTLANDSFÖDD ELLER SVENSKFÖDD

Källa: SCB och Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet. Anmärkning: Gäller småföretag (0–49 sysselsatta) med en årsomsättning på 200 000 kronor eller mer. Jordbruk, skogsbruk, fiske, finansiell- och fastighetsverksamhet ingår inte. I bilaga 2 redovisas vilka näringsgrenar som ingår i respektive bransch enligt näringsgrensindelningen SNI 2002.

Bilaga 1 – Datamaterialet

Undersökningen Företagens villkor och verklighet

Undersökningen Företagens villkor och verklighet omfattar ett riksrepresentativt urval av småföretag (företag med 0–49 sysselsatta) med en årsomsättning på 200 000 kronor eller mer.¹⁹ Omsättningsgränsen gör att företag med låg verksamhet utesluts. Kvar blir de relativt aktiva småföretagen.

Undersökningen, som är en enkätundersökning, har genomförts vid tre olika tillfällen, år 2002, 2005 och 2008. Företag som drivs som enskild firma, handels- och kommanditbolag samt aktiebolag ingår i urvalet. Företag inom finansiell verksamhet och fastighetsverksamhet har dock uteslutits. Inte heller jordbruk, skogsbruk och fiske ingår.

Enkäten har besvarats av ett stort antal företagare (ungefär mellan 13 000 och 14 000 år 2002 och 2005 och drygt 18 000 år 2008). Urvalet har räknats upp för att motsvara hela den svenska företagspopulationen inom de valda kategorierna. (Uppräknade motsvarar deras antal cirka 320 000 företag år 2002, 245 000 företag år 2005 och 275 000 företag år 2008.) Undersökningen kompletteras även med SCB:s registeruppgifter gällande till exempel omsättning och förädlingsvärde för de enskilda företagen.

Arbetsmarknadsstatistik (RAMS, AKU, LISA) samt Klinthäll och Urbans kartläggning

I SCB:s arbetsmarknadsstatistik (databasen RAMS, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, samt den enkätbaserade Arbetskraftsundersökningen, AKU) redovisas personer som sysselsatta i anställning eller genom företagande. Här syns enbart det företagande som utgör någons huvudsakliga sysselsättning, ej deltidsföretagande vid sidan av anställning. Däremot ingår jordbruk, skogsbruk och fiske.

¹⁹ Detta gäller år 2005 och 2008. År 2002 var gränsen nedåt satt vid 100 000 kronor, vilket dock justeras för här då jämförelser över tid görs.

AKU (Arbetskraftsundersökningen) ligger till grund för det officiella arbetslöshetstalet. Uppgifterna avser personer 15–74 år. Till gruppen företagare räknas även oavlönad familjemedhjälpare.

I AKU går det att få mer aktuella resultat i än i någon av de andra undersökningarna. När detta skrivs ges uppgifter för första kvartalet 2010 i AKU.

I RAMS (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik) registreras när en individ (16 år eller äldre) enligt registeruppgifter som till exempel skatteregister har sin huvudsakliga försörjning av 1) egenföretagande eller 2) som anställd i eget aktiebolag.

Till den som registreras som företagare i RAMS kan vissa ekonomiska register gällande företagen knytas. Detta görs i SCB:s databas LISA. Då ekonomiska data ges i broschyren används även en annan studie, Martin Klinthäll och Susanne Urbans kartläggning av företagen. Denna bygger på databasen LISA som sedan kompletterats med ytterligare information och utgör den så kallade REMESO-databasen.²⁰

Främst är det småföretag som syns. Större företag har ofta en ägarstruktur och styrning som gör att det inte går att urskilja en företagare i egentlig mening. Gränsen är dock inte skarp. Större företag kommer med i undersökningarna så länge en företagare går att urskilja.²¹

När en jämförelse mellan antalet företagare i RAMS och i AKU görs är det tydligt att fler personer registreras som företagare i AKU än i RAMS. Detta beror på att urval och

²⁰ Martin Klinthäll och Susanne Urban (2010) i antologin *Möjligheternas marknad*, sid. 107–108.

²¹ 3 procent av RAMS-företagarnas aktiebolag har fler än 50 anställda. Ytterst få av de enskilda näringsverksamheterna har fler än 50 anställda, så få att de sammantaget utgör 0 procent. Till skillnad mot undersökningen Företagens villkor och verklighet syns också mindre småföretag via RAMS. Dessa utgör en relativt stor grupp. 9 procent av RAMS-företagarnas enskilda näringsverksamheter har en årsomsättning understigande 100 000 kronor. Ytterligare 11 procent av företagen har en omsättning på mellan 100 000–250 000 kronor per år. 2 procent av aktiebolagen har en omsättning understigande 250 000 kronor. En stor del av dessa företag kommer alltså inte med i undersökningen Företagens villkor och verklighet, men syns här. Observera att gällande de ekonomiska uppgifterna finns ett relativt stort bortfall. För 21 procent av de företagare som driver enskilda verksamheter och för 4 procent av aktiebolagen går det inte att koppla ekonomiska register gällande företaget till företagen. Källa: SCB, LISA år 2008.

metod skiljer sig mellan undersökningarna. En viktig orsak är sannolikt det faktum att medhjälpande familjemedlemmar (även oavlönade sådana) räknas som företagare enligt AKU, så länge detta är personens huvudsakliga sysselsättning. När andelar jämförs, till exempel andelen utlandsfödda företagare av alla företagare, mellan AKU och RAMS överrensstämmer de båda källorna dock relativt väl, vilket tyder på att skillnader i urval fördelar sig jämnt vad gäller relationen utlandsfödda-svenskfödda.

Statistik över nystartade företag

Myndigheten Tillväxtanalys tillhandahåller statistik över nystartade företag. Statistiken omfattar genuint nystartade företag i alla storlekar där verksamheten är helt nystartad eller har återupptagits efter att ha varit vilande i minst två år. Företag som nyaktiverat på grund av till exempel ägarbyte eller ändring av juridisk form omfattas inte. Jordbruk, skogsbruk och fiske samt fastighetstjänster ingår inte. (Finansiell verksamhet ingår däremot). Uppgifter gällande ifall företaget drivs av en utlandsfödd eller svenskfödd person baseras på en enkätundersökning som sedan kompletteras med registerbaserade uppgifter för de enskilda företagen.

Företaget – företagaren

Undersökningen Företagens villkor och verklighet och statistik över nystarter gäller *företagen*. Arbetsmarknadsstatistiken (AKU och RAMS och dit hörande källor) utgår istället från *företagaren*. Det finns dock inget absolut samband mellan ett företag – en företagare. Ett företag kan drivas av en eller flera personer, liksom en företagare kan driva ett eller flera företag. Detta är en orsak till att resultaten ibland varierar något mellan olika källor.

Bilaga 2 – Branschindelning

Näringsgrenar enligt SNI 2002 (Svensk näringsgrensindelning) som ingår i branscherna i figur 13 och 14: Tillverkning (SNI 10-37, 90), Bygg (SNI 45), Handel (SNI 50-52), Hotell & restaurang (SNI 55), Kommunikationer (SNI 60-64), Kunskapsintensiva företagstjänster (SNI 72000-74499, 74812-74813, 74871-74872), Uthyrning, lokalvård & andra företagstjänster (SNI 71000-71999, 74500-74799, 74811, 74814-74860, 74873-74899), Utbildning, rekreation, kultur & sport (SNI 80, 92), Hälso- & sjukvård (SNI 85) samt Personliga tjänster (SNI 93).

Tillväxtverkets program för Företagare med utländsk bakgrund

Företagare med utländsk bakgrund är en viktig resurs för den svenska ekonomin. Tillväxtverket genomför ett program för att ta till vara på viljan att vara företagare hos personer med utländsk bakgrund. Programmet Företagare med utländsk bakgrund 2008–2010 ska stärka konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag som drivs av företagare med utländsk bakgrund.

Ibland möter företagandet hinder. Det kan drabba alla företagare oavsett bakgrund. Företagare med utländsk bakgrund kan dock möta specifika svårigheter. Programmet arbetar för att undanröja hinder och ge bättre möjligheter vad gäller finansiering, tillgång till nätverk för affärsutveckling och rådgivning för företag som vill växa.

En annan viktig del av programmet gäller kunskap. För att möjliggöra hållbar tillväxt är det viktigt att fördjupa och att sprida kunskap om hur förutsättningarna för företagande ser ut för olika grupper, inte minst när det gäller etnicitet.

Litteratur

Nuteks uppdrag har sedan den 1 april 2009 övertagits av Tillväxtverket. Studier som publicerats av Nutek ansvarar därför Tillväxtverket för

Möjligheternas marknad. En antologi om företagare med utländsk bakgrund. Tillväxtverket 2010

Nutek B 2003:7,
Kvinnors företagande – format av samhället

Nuteks Årsbok 2009

SCB, MIS 2002:3. Personer med utländsk bakgrund,
Riktlinjer för redovisning i statistiken.

SCB, Integration: Rapport 3 (2010),
Integration – ett regionalt perspektiv

Mer information

www.tillvaxtverket.se På Tillväxtverkets hemsida under Program för tillväxt/Företagare med utländsk bakgrund går det läsa mer. Skrifter och broschyrer kan laddas ned från www.tillvaxtverket.se/publikationer

Möjligheternas marknad. En antologi om företagare med utländsk bakgrund. Tillväxtverket 2010

Nutek R 2007:22. Invandrares företagande. En studie av utlandsfödda företagare i Sverige. Studien kan fås via Tillväxtverket, som sedan den 1 april 2009 övertagit Nuteks uppdrag

Är det vanligt bland utlandsfödda att driva företag i Sverige? Hur många är de utlandsfödda företagarna? Skiljer det sig mellan kvinnor och män? Hur ser företagens ekonomiska resultat ut och i vilka branscher är de verksamma?

Denna broschyr har tagits fram inom ramen för Tillväxtverkets Program för företagare med utländsk bakgrund 2008–2010 och innehåller en beskrivning av utlandsföddas företagande i Sverige med aktuell statistik från bland annat Tillväxtverket, SCB och Tillväxtanalys.